

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Profese knihovník : nesystematické poznámky

Martin Svoboda

m.svoboda@techlib.cz

Obsah

210 mm

- Proč tu jsme
- Kde se to vzalo
- Podstata profese
- Inženýrský přístup

Hereze

210 mm

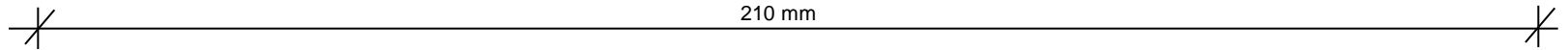
- Knihovnictví není věda, ale služba,
- pokud je na něm něco vědeckého, pak to, jak tuto službu poskytovat co nejlépe.
- Předmětem našeho usilování nejsou **knihy** a **katalogy**, ale náš **klient**
- proto mu musíme rozumět – znát (aspoň v obrysech) jeho obor – a teprve pak (dokonale) svůj.

Základy

210 mm

- Přenos informací mezi generacemi: u všech živočišných druhů je **genetický**, u lidí je však také **symbolický**
- Rozvoj symbolismu, je hlavním rysem antropogenese
Bertalanffy, Ludwig von. Člověk, robot a myšlení. Praha : Svoboda, 1972.
- Lidské mládě má nejdelší dobu, kdy není schopno se o sebe postarat
- Moderní společnosti tuto dobu **kladení otázek**, kritického myšlení nesvázaného odpovědností za sebe a za jiné, rozšiřují na trvání celé generace – terciární vzdělávání
František Koukolík

Co to děláme = podstata knihoven

Vznešený úkol – péče o symbolickou paměť

1. Výběr,
2. uchování,
3. vyhledání a
4. předávání symbolů

napříč prostorem a časem

Vznik profese

210 mm

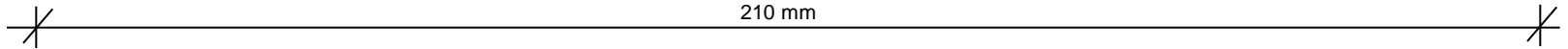
- Řeč > psaní > tisk > počítače > web
- Od vynálezu psaní sloužily knihovny pro ukládání (a vyhledání) akumulované symbolické informace
- Sv. Vavřinec – správce církevních knih (zejména účetních)
- Knihovníci – strážci paměti
- Od Akkadu až do poloviny 20. století se věci měnily jen nevýznamně
- Věda se v 19. a časném 20. století organizovala – vývoj velkých idejí dramaticky měnících pohled

Vzdělání

210 mm

- Potřeba změny modelu od rakousko-uhersko-bolševicko poslušného šprta ...
k individualitě trénované v kritickém myšlení v nových situacích, vytvoření a obhájení názoru
- Bez toho nás, knihovníky, stejně většina skoro nepotřebuje

Věda

Věda je systematické, kritické a metodické úsilí o pravdivé a úplné porozumění některé části **přírody**.

Moderní věda je založena na konceptu pravidelného chování skutečnosti, které je odhalováno s pomocí hypotéz a teorií a může být ověřeno opakovatelnými experimenty. Výsledky jsou měřitelné a lze z nich odvodit pravidla umožňující předvídání.

Encyklopedie Diderot 2000

Inženýrství

210 mm

je cílevědomé, orientované chování lidí, které se týká sféry „druhé přírody“ tedy světa, který je vytvořen člověkem.

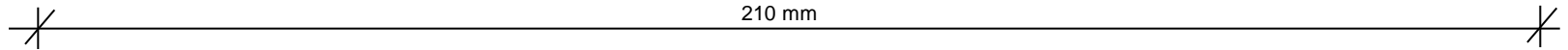
Inženýrský přístup je charakterizován 25 imperativy.

Dub, P., Ondráček, E. RUFIS 2001. Plzeň

Mezi nimi zejména:

- předem je formulován **cíl - užitek** pro vymezenou skupinu lidí,
- cíl a vlastnosti díla jsou **kvantifikovány** - jsou **měřitelné**
- výsledek je podložen znalostí relevantních **vědeckých** poznatků, postupů
- autor nese plnou **odpovědnost**
- výsledek je **přívětivý, etický a krásný**

Holismus

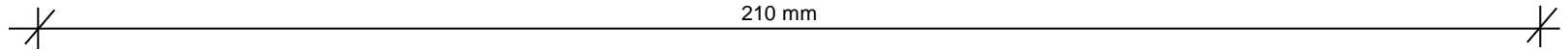

- Celek je víc, než pouhý souhrn složek
- Celku lze porozumět jen, když rozumíte složkám, celku nelze porozumět jenom tím, že rozumíte složkám

J.C. Smuts, J.S. Haldane, A. Meyer, H. Driesch, J. Bělehrádek

- Struktura
- Všeobecná teorie systémů Ludwig von Bertalanffy

Inženýrský postup

- Analýza → syntéza
 - dekomposice
 - dobře definovaný rozklad – úzká rozhraní
 - kostra + doplňování
 - implementace krok za krokem
 - iterace
 - začít jednodušším
- “Think globally, act locally”

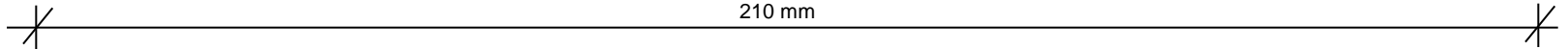
Místo závěru

210 mm

- *budoucnost nepatří ani těm, kdo ovládají [komunikační] kanály, ani těm, kdo je plní obsahem, ale těm, kdo ovládají filtrační a vyhledávací užitečné nástroje, na něž spoléháme při navigaci dálavami kyberprostoru*

[\[Paul Saffo, It's the context, stupid, Wired, Mar 1994\]](#)

Děkuji za pozornost

Martin Svoboda

`martin.svoboda@techlib.cz`